

Interview met Claire Polders

door Ad van den Kieboom, redacteur Uitgeverij De Geus.

1. Je hebt al een aantal romans geschreven. Als je met een nieuw plan in je hoofd zit, neem je dan de ervaring met de vorige romans bewust mee? En zo ja: wat betekende dat voor *Eeuwige kermis*?

Iedere roman is een leerproces. De ene keer let ik meer op stijl, de andere keer meer op de thematiek of personages. Problemen die ik tijdens het schrijven tegenkom, probeer in het vervolg te vermijden.

Ik weet inmiddels bijvoorbeeld dat ik geen verhaal moet beginnen als ik nog niet weet hoe dat afloopt, want dan schrijf ik mezelf klem. Het einde mag best evolueren, maar ik moet van tevoren wel een ontknoping hebben waar ik naartoe kan schrijven. Ik heb vaak zo veel te zeggen, dat ik de structuur van een roman nodig heb om me houvast te geven: wat kan ik wanneer vertellen? Zo waaier ik niet te veel uit.

Voor *Eeuwige kermis* stond het einde vanaf het begin af aan vast – dat was het probleem dus niet. Bij deze roman had ik vooral moeite de juiste vertelstem te vinden, die de gebeurtenissen van buitenaf kon becommentariëren zonder de intimiteit van het verhaal te verstoren. En daarvoor kon ik niet bij mijn vorige romans te rade gaan, want zo'n perspectief had ik nog niet eerder nodig gehad. Ervaring draagt er ongetwijfeld toe bij dat je jezelf als schrijver ontwikkelt. Maar iedere nieuwe roman is ook een nieuwe uitdaging. Ik vind het er in ieder geval niet gemakkelijker op worden. Misschien omdat ik me steeds meer bewust wordt van alle aspecten en ook steeds kritischer naar mijn eigen werk kijk. Ervaring helpt en toch lever ik met iedere roman een nieuwe strijd.

2. Wat was er tijdens dit schrijfproces anders dan bij de vorige boeken?

Ik had voor het eerst het gevoel dat ik dit echt *mijn* boek was en niemand anders het had kunnen schrijven. Waarschijnlijk door de autobiografische elementen die het bevat. In de praktijk betekende het, dat het verhaal niet voortdurend met mij wegliep – zoals anders nog wel eens het geval is – maar dat het verhaal precies hetzelfde wilde als ik. Dat klinkt misschien vreemd, dat een verhaal iets wil, maar veel schrijvers kennen die ervaring. Personages krijgen een eigen karakter door de keuzes die je als auteur aan het begin maakt. En daarna kunnen die personages beslissingen nemen die tegengesteld lijken aan wat jij als auteur met hen voor had. Het verhaal wil een bepaalde kant op. Een roman in wording werpt zijn schaduw vooruit. Maar bij *Eeuwige kermis* liep ik hand in hand met mijn verhaal. We wilden steeds hetzelfde – het was alleen aan mij om het plan zo goed

mogelijk uit te voeren.

3. In het boek zitten verschillende grote thema's: tijd, euthanasie, authenticiteit versus schijn. Was het van meet af aan je opzet om die thema's te verwerken?

Ja. Euthanasie en de dood zijn de onderwerpen waarmee het begon, die komen uit mijn eigen leven, en al heel snel kwam daar het thema authenticiteit bij. Toen mijn vader ziek was, leek mijn tolerantie voor onoprechtheid een dieptepunt te hebben bereikt. Ik vond alles en iedereen oppervlakkig en nep. Waarom was dat zo? Waarom keek ik anders naar het gedrag van mensen toen ik met de dood werd geconfronteerd? Daarover wilde ik schrijven. En wanneer je gaat schrijven over leven en dood dan kan het thema 'tijd' evenmin lang uitblijven. Drie jaar geleden las ik eindelijk *De Toverberg* van A tot Z, en natuurlijk heeft dat boek sporen achtergelaten. De manier waarop Mann over tijd schrijft, over hoe de tijd bij de patiënten op de berg (bij ons hierboven) anders verloopt dan de tijd in de rest van de wereld, dat vond ik prachtig. Door het lezen van *De Toverberg* is het thema 'tijd' een stuk belangrijker geworden in *Eeuwige kermis*.

4. De arena waarin het boek speelt is betrekkelijk absurd te noemen. Wat levert zo'n keuze op voor het plot en de keuze voor personages?

Het geeft ontzettend veel vrijheid. In mijn eerdere romans heb ik gespeeld met magische realistische elementen en dat wilde ik nu eens niet doen. *Eeuwige kermis* zou een realistische roman zijn, een beeld van deze tijd. Maar een erg realistische roman wordt in mijn handen al gauw te serieus. Humor is helaas niet mijn sterkste kant. En dus moest ik verder gaan dan die realiteit, in het absurde afdalen, om licht en lucht aan de roman toe te kunnen voegen. Het was heerlijk om te doen: er was ineens zoveel meer mogelijk. Zolang ik de interne wetten van het verhaal niet overschreed, bleef alles geloofwaardig. En lezers weten doorgaans heel goed door persiflages heen te kijken.

5. Een deel van het boek is persoonlijk. Hoe lastig is het om zo dicht op je eigen leven te zitten?

Het is lastiger dan ik vermoed had. Ik dacht: als je vanuit een bekende basis vertrekt, bijvoorbeeld je eigen gezin, worden de personages vanzelf van vlees en bloed. Maar dat is niet zo. Ik moest ze nog steeds zelf leven in blazen en dat was niet gemakkelijk. De personages moesten namelijk voldoende op mijn gezinsleden lijken en tegelijk moesten ze door een laag fictie onafhankelijk raken en hun eigen pad bewandelen. Ik wilde recht doen aan hoe het werkelijk was

geweest, maar ik moest juist van die werkelijkheid afwijken om de roman te kunnen schrijven die ik voor ogen had. Dat botste voortdurend, maar zo werkt literatuur nu eenmaal: via leugens stiekem de waarheid vertellen.

Daarnaast was het natuurlijk heel confronterend om mezelf voortdurend af te vragen wat er gebeurd was, wie wat gezegd had, hoe ik mij gevoeld had etcetera. In die zin was de roman vast enigszins therapeutisch voor me – al heb ik het boek niet om die reden geschreven.

6. Wat is je relatie tot de laagst gelegen gemeente van Nederland?

De echte laagstgelegen gemeente van Nederland is Nieuwerkerk aan de IJssel. Niet Capelle. Maar mijn relatie tot beiden is ambigu. Toen ik vertrok kon de hele polder me gestolen worden. Maar toen ik de bulldozers op de Groenedijk zag staan om Paradijssel plat te gooien en het gebied voor te bereiden op de bouw van een villawijk, raakte dat me wel. En als ik nu door de polder fiets of over de dijk, kan ik echt van het uitzicht genieten. Capelle zal misschien nooit mijn favoriete stad zijn – maar heeft zeker zijn aantrekkelijke kanten.

7. Wat hoop je dat lezers na het lezen van de laatste pagina voor gevoel overhouden aan je boek?

Ik hoop dat ze denken: 'Wat jammer dat het ik het uit heb. Ik ga het opnieuw lezen.'